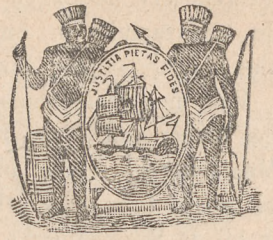

„DE WEST.”

Veertiendaagsch Blad

gewijd aan de belangen van Nederlandsch West-Indië.

.... En bestaat er vooruitzicht, dat Holland eene provincie rijker zal worden door de droogmaking der Zuiderzee, men wende ook den blik westwaarts; ook daar is een parel aan de kroon van Nederland te veroveren door het herstel van de welvaart der Provincie Suriname.

(F. L. GEERLING, 1887.)

Prijs per jaar f 3.—

Prijs der Advertentiën: f 0.20 per regel.

Gunstige voorwaarden bij contract.

Bureau van Redactie en Administratie:

Korte Molenstraat 6e

's-Gravenhage.

Onder Redactie van J. CH. BLOK, met medewerking van verschillende autoriteiten op koloniaal gebied.

Voor abonnementen, enz. richte men zich tot het Bureau van Redactie en Administratie, of o.a. tot de Boekhandelaren VAN STOCKUM & Co., Buitenhof; de firma COUVÉE, Lange Poten; GEBR. BELINFANTE, Wagenstraat, en de HAAGSCHE BOEK- EN UITGEVERS-MPLJ, Spuistraat, allen te 's-Gravenhage.

Dit blad wordt, behalve aan de geabonneerden, in ruime oplaag en per post toegezonden aan velen in Nederland en in West-Indië.

INHOUD: Bericht. — Uit Suriname, (part. corr.) — Koloniale Staten. — Nieuws uit de West. — Handelen Nijverheid. — Familieberichten. — Feuilleton. — Advertentiën.

BERICHT.

Wij zullen de vrijheid nemen op den 15ⁿ November a.s., — bij het einde van het vierde kwartaal van het bestaan van „De West” — de quitantie van abonnement (ad f 0.75) te verzenden aan de abonnés en aan hen, die nog geen abonnement betaalden en die zich hetzij daartoe aanmeldden of ons niet berichtten, dat zij ongeneigd zijn „De West” geregeld te ontvangen.

Wij verzoeken vriendelijk, dat zij, die geen abonnement begeeren en „De West” in het vierde kwartaal geregeld ontvingen, ons daarvan vóór 15 November willen doen blijken.

UIT SURINAME.

(Particuliere correspondentie.)

XI.

Paramaribo 3 October '99.

Het is een stille tijd. Het eenige gebied, waarop nog wat leven en vertier is, is het gebied der goudindustrie. Gelukkig wordt daaraan meer en meer aandacht geschonken en komt er gaandeweg meer vertrouwen in de exploitabiliteit onzer goudvelden.

We zijn in gespannen verwachting over de onderhandelingen tusschen de Maatschappij Suriname en de Belgische Coloniale industriële.

Zooals bekend is hebben de heeren Le Marinel van de laatstgenoemde Maatschappij en de Stoppelaar, secretaris van de Maatschappij Suriname

hier een paar maanden vertoefd. Midden September zijn ze per „Prins Willem IV” gerepatriëerd. Ze hebben hier hun tijd goed ten nutte gemaakt. Vooral de heer Le Marinel, die er niet tegen opgezien heeft den tocht door het bosch naar de Tapanakong te maken en over de Marowijne naar hier terug te keeren.

Het feit, dat al de leden der expeditie gezond gebleven zijn, ondanks groote vermoeienissen en ontberingen, is een bewijs, dat ons klimaat niet zoo doodend is als wel eens is beweerd.

Van de ontvangen indrukken, door den heer Le Marinel aan zijne Maatschappij te rapporteeren, laat deze natuurlijk niets los aan de buitenwacht, maar toen hij op de „Prins Willem IV” afscheid nam van de vele autoriteiten en kennissen, was voor goed luisterende ooren wel iets op te vangen wat hoop gaf op het welslagen der onderneming.

Dit staat vast, dat men hier aan redelijke eischen gaarne tegemoet zal komen, want het is voor de kolonie van het allergrootste belang, dat er verkeerswegen en -middelen komen naar de goudvelden.

Zooals het nu is is het meer dan treurig. De veel besproken Brownsweg is het Mindrinetiegebied b.v. is tegenwoordig nagenoeg onbegaanbaar. De bruggen voorzeevende er nog waren en op dien naam aanspraak mogen maken, zijn ingestort. Het bosch is aan weerszijden zoo gegroeid, dat het voor de lastdragers haast niet meer te doen is er te passeeren, ook door het gevaar van slangen. Waar de weg niet geheel overgroeid is, daar zoeken die beesten zich in het zonnetje te koesteren.

En aan dien toestand doet het gouvernement niets, niemandal. Het is treurig maar waar. En op de vraag waarom schijnt niemand een ook maar eenigszins bevredigend antwoord te kunnen geven. Dat het onwil zou zijn, omdat er zoo herhaaldelijk op gewezen wordt, zooals sommigen beweren, is natuurlijk onaannemelijk.

Maar het zal wel spoedig anders en beter worden.

Het laat zich tenminste aanzien, dat de bedrijvigheid in de goudindustrie, vooral in het Mindrinetiegebied, binnen niet te langen tijd verbaasd zal toenemen

Zooals u weet is men op het placer van de *Guyana Goud Placer Mij.* reeds begonnen met kwartsvermaling. Jammer, dat er moeilijkheden

FEUILLETON.

De geschiedenis der kolonie SURINAME.

XV.

Het streven der Engelschen was daarop gericht de geheele Kolonie aan het Britsch gezag te onderwerpen. Hollandsche schepen werden prijs gemaakt, opgebracht en verkocht.

In de Surinaamsche Courant (5 October 1804) leest men b.v. de volgende advertentie:

„Bij deze wordt kennis gegeven aan H.H. Excell. Generaal sir Charles Green en Commodore Samuel Wood, aan de officieren, soldaten, zeelieden en zeesoldaten van de armée en de marine, *nemers dezer Kolonie*, dat de geferifieerde verkooppijsten van de goederen en schepen die als prijzen gecondemneerd en op publieke vendu bij den geaccrediteerden vendumeester verkocht zijn, ter visie liggen ten huize van den heer Barry te Paramaribo en van den heer Bent te Barbados en dat alle bewijzen en de daartoe specteerende papieren zullen voorgelegd en aan hun nader onderzoek onderworpen worden.

De verkooppijsten der carga's van de schepen *Pelicaan* en *Henriette Johanna* (Hollandsche schepen) liggen insgelijks ter visie, ofschoon nog niet bepaaldelijk door het Admiraliteits-hof te Barbados gecondemneerd. De waarde van het fregat *Proserpina* en de oorlogssloep *Pylades*, het grof geschut en deszelfs toebehooren wordt in Engeland bepaald. De plantagiën,

negers enz. aan het Bataafsche Gouvernement en de kolonie behorende zijn aan de agenten overgegeven. De gelden die de verkoop van de gecondemneerde eigendommen opgebracht heeft, zullen dadelijk nadat 's Konings orders ten opzichte der evenredige verdeling ontvangen zijn, uitgedeeld worden, waarvan behoorlijk kennis zal gegeven worden.

(get. :) J. BENT.

Agent voor de Armée,
THEODORE BARRY,

waarnemend voor den heer J. MAXWELL,

Agent voor de Marine.

Spoedig daarop wordt opnieuw een Hollandsch schip als prijs verkocht, namelijk de schoener *George*, met koperen bodem, als prijs der nemers van de kolonie.¹⁾

Sir Charles Green stelde zich met behulp van den boekhouder-generaal Heshuysen geheel op de hoogte van den finantieelen toestand der kolonie en voerde enkele belangrijke verbeteringen, het belasting-wezen betreffende, in. Hij nam maatregelen tegen de Fransche oorlogsschepen, die in de nabijheid kruisten en geloofde dat de nieuwe vijand, Spanje, niet zeer te vreezen was. Er heerschte rust en welvaart en de Gouverneur meende te kunnen constateeren, dat de kolonie niet gemakkelijk aan het Britsch bestuur zou worden ontrukkt.²⁾

¹⁾ Surinaamsche Courant, 23 October 1804.

²⁾ Letter from Sir Charles Green to the Earl of Camden, 1 Februari 1805.

gerezen zijn tusschen den Directeur en de werklieden, die naar ik hoor meerendeels ontslagen zijn en thans in de stad vertoeven, waardoor in de werkzaamheden ongetwijfeld stagnatie is gekomen. Doch zoo iets is van voorbijgaanden aard.

Van meer beteekenis is zeker het feit, dat naar alle waarschijnlijkheid het placer van L. en F. de Jong zal overgaan aan de Guyana Goud Placer Maatschappij. Onze bladen vertellen het nog wel niet, maar ik kan u uit goede bron mededeelen, dat een optiebedrag ad f 15.000 reeds gestort is bij de Surinaamsche Bank.

Heeft wellicht de overdracht plaats en pakt men op dat placer kwartsvermaling goed aan, waartoe de tegenwoordige concessionarissen de middelen ontbreken, dan is het zeer wel mogelijk, dat dan eerst recht de rijkdom van het district aan het licht zal treden.

Maar dan is het ook te verwachten, dat nieuwe ondernemingen opgericht zullen worden en met het oog daarop zou het zeker in het belang der kolonie zijn, indien nu reeds voorzorgsmaatregelen werden getroffen, opdat, wanneer er toevloed van menschen komt, wat dan niet uitblijft, er binnen niet te langen tijd in de communicatiewegen en -middelen verbetering kan worden aangebracht, terwijl men tevens op spoedigen aanvoer van onmisbare werkkrachten van de W. I. eilanden bedacht dient te zijn.

De tijd zal het leeren, wie het beste inzicht hebben gehad in wat ten deze noodig is in het koloniaal belang, de industrieelen of onze bureau mannen.

Maar genoeg over de goudindustrie.

In onze plaatselijke bladen wordt tegenwoordig druk besproken het plan van den heer J. Hendrik van Balen, in *Het Vaderland* geopperd, tot oprichting eener Maatschappij, die zich ten doel zal stellen verlaten plantages weer in cultuur te brengen.

Ik behoef u niet te zeggen, dat wanneer inderdaad zulk een Maatschappij tot stand kwam en met succes werkte, dit voor Suriname van onberekenbaar belang zou zijn.

Maar het is geen kleinigheid zoo iets te ondernemen en het zou den kolonialen landbouw jaren achteruitbrengen als de onderneming eens ter halverwege het toch moest opgeven.

Men kan in deze niet voorzichtig genoeg zijn.

Ik vereenig mij dan ook geheel met den raad in „Onze West” gegeven, dat men bij zulk een onderneming niet op een paar duizend gulden moet zien en een deugdelijk onderzoek in loco dient in te stellen.

Dat de zaak, mits in goede handen, levensvatbaarheid zou hebben, dit wordt door allen grifweg aangenomen. Hoe aanlokkelijk het ook zij, ik durf het niet doen, zolang het arbeidersvraagstuk hier nog het groote vraagstuk is.

Dit tot oplossing te brengen is ongetwijfeld een der meest dringende zaken, waaraan ons Gouvernement zich in den naasten tijd zal hebben te wijden.

Koloniale Staten.

Verordening over de wijziging van de verordening van den 15den Februari 1868 (G. B. No. 1), waarbij wordt vastgesteld het kiesreglement, Voorl. Verslag der Comm. v. Rapp.

Het afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende meeningsuitingen en opmerkingen.

Vrij algemeen betreurde men het dat het Bestuur, als eenige toelichting van het ontwerp, zich heeft bepaald tot de mededeeling dat door de

Hij vroeg en verkreeg verlof naar Engeland terug te keeren; tijdens zijn afwezigheid zou William Carlyon Hughes het burgerlijk en militair bestuur waarnemen.¹⁾

Den 15^{den} April 1805 gaf Green hiervan door middel van een proclamatie kennis en den 17^{den} verliet hij de Kolonie.

Vooraf had hij kennis gegeven aan het Hof en de vraag gedaan of men eenig verzoek had te doen aan Z. Britsche Majesteit, hetwelk hij dan persoonlijk zou overbrengen.

Het Hof betuigde zijn leedwezen over het vertrek van den man „in wiens magt het hadde gestaan de kolonie het lot des oorlogs te doen ondervinden, dan in steele van dit hadde hoogst zijn Edele Gestrengte alles aangewend, wat tot geluk, welvaart en voorspoed van dit wingewest heeft kunnen strekken.”²⁾

Spoedig na het optreden van Hughes begon zich schaarschte aan verschillende belangrijke artikelen in de kolonie te openbaren. Daartoe behoorden: boter, rund- en varkensvleesch, haringen, gezoute visch, traan, lijn- en raapolie, zeep, enz.

Het Hof wendde zich daarom tot Hughes met het verzoek om, behalve de invoer der artikelen, bij proclamatie van 24 April 1805 vrij aan Amerikaansche of andere neutrale schepen vergund, dit uit te strekken tot bovengenoemde artikelen.

Hughes antwoordde, dat hij onmogelijk aan dit verzoek kon voldoen,

¹⁾ Letters from Earl Camden to Green.

²⁾ Notulen van Gouverneur en Raden, 13 April 1805.

aanbieding van het onderwerpelijk voorstel, hetwelk verband houdt met de ten vorigen jare aangenomen belastingwijzigingen, voldaan werd aan de toezegging op blz. 3 van de M. v. A. op het V. V. der Comm. van Rapp. over de ontwerp-verordening tot afschaffing van de personeele belasting voor zoover deze als hoofdgeld werkt.

Had men nu, toen het Bestuur een voorstel indiende tot wijziging van het kiesreglement, gemeend te mogen verwachten het gevoelen van het Bestuur omtrent verlaging van den census te zullen vernemen, men zag zich in die verwachting teleurgesteld.

Evenzeer werd in de M. v. T. te vergeefs gezocht naar een zoo noodig overzicht van het vermoedelijk resultaat, dat van de voorgestelde wijziging van het kiesreglement zou worden verkregen. Zal de opneming van „de geneeskundige belasting,” „het schoolgeld” en „de hondenbelasting” onder de directe belastingen, welke voor den census van f 40.— in aanmerking komen, ten gevolge hebben dat zij, die door de afschaffing van het patent het kiesrecht zouden verliezen, dat recht zullen behouden? Zal het voorstel tevens medebrengen uitbreiding van het getal kiezers?

Voor zooveel betreft de geneeskundige- en de hondenbelasting verwachtte men geen, althans geen noemenswaardige uitbreiding. Zij, die de geneeskundige belasting opbrengen — de huurders van immigranten — zullen vrij wel allen, wegens het betalen van andere directe belastingen, kiezers zijn. Het beoogde resultaat zou dus moeten verkregen worden tengevolge van „het schoolgeld”.

Een lid had door vergelijking van de kiezerslijst voor het loopend jaar, voor zoover hem daartoe gegevens ten dienste stonden, de volgende uitkomsten verkregen:

Kiezers op de lijst voorkomende	469
het getal van dezen, die door het patentrecht den census van f 40.— bereikten,	165
	304

van hen zijn 128 grossier of slijter, die, — gepatenteerd blijvende als grossier of tapper, waarvan het minimum patent is f 50.— het kiesrecht behouden	128
	432

zoodat — door de afschaffing van de overige patenten — het kiesrecht zouden verliezen 37 personen
van wie door het schoolgeld weder kiezer zouden worden 16
waaruit volgt dat het getal van hen, die het kiesrecht blijven verliezen, bedraagt 21

Het schoolgeld wordt opgebracht door 194 personen, van wie 83 op de kiezerslijst voorkomen, zoodat door het schoolgeld kiezers worden 111

Daarbij geteld de 16, die door het schoolgeld weder kiezer zouden worden en begrepen zijn onder de 83 die op de kiezerslijst voorkomen . 16

totaal der kiezers 559

Tegenover het verlies dus van 21 kiezers door afschaffing van het patent, zouden 111 personen door „het schoolgeld” het kiesrecht verkrijgen en alzoo het getal kiezers 90 meer bedragen dan op de lijst van het jaar 1899.

Met het oog op deze cijfers betuigde bedoeld lid instemming met het vrijgeveige voorstel van het Bestuur om, nevens „de geneeskundige- en hondenbelasting”, „het schoolgeld” op te nemen onder de directe belastingen, waarvan de betaling aanspraak geeft op kiesrecht.

Erkende hij, dat de bezwaren, die in voorname plaats tegen verlaging van den census gelden, door de afschaffing van het patent grootendeels waren vervallen, het kwam hem evenwel wenschelijk voor met een her-

daar het tegen Engeland's scheepvaart- en handelswetten was en met verschillende, onlangs uitgevaardigde besluiten van het Parlement in strijd.

Na een herhaald en zeer dringend verzoek verleende Hughes echter, bij publicatie van 28 Augustus 1805 vrijheid tot invoer van boter, visch, kaas en olie door middel van neutrale schepen.

De geldmiddelen der kolonie bevonden zich nog steeds in déplorabelen staat. Hughes wilde een leening uitschrijven maar men bracht hem onder 't oog, dat de rente niet betaald zou kunnen worden. Op raad van Heshuysen en na verkregen machtiging van het Britsch Gouvernement werd het papieren geld vermeerderd met 4000 „billets de banque” ieder à f 125, dus gezamenlijk voor de som van f 500.000.

Intusschen hadden mannen als Wilberforce en Buxton hun stemmen tegen den slavenhandel doen hooren.

De geheele beschaafde wereld werd ontroerd bij het vernemen dier getuigen tegen dezen menschen-handel.

Het gevolg hiervan, voor Suriname, was dat in Engeland, bij parlementsacte van 23 Mei 1806 werd bepaald, dat jaarlijks geen grooter aantal slaven mocht worden ingevoerd dan hoogstens drie voor ieder honderdtal reeds in de kolonie aanwezig.

Hughes verleende in 1806 vergunning tot den invoer van 987 slaven, in 1807 tot een getal van 467.¹⁾ Deze beperking wekte groote ontevredenheid te Paramaribo.

¹⁾ Letter from Hughes to William Windham 3 Januari 1807.

(Wordt vervolgd.)

zienting van het Kiesreglement in die richting te wachten op de tot standkoming van de door de Regeering aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorgestelde wijziging van art. 69, 4. van het Regeeringsreglement, waarbij bepaald wordt dat, behalve door het betalen in de directe belastingen van eene som, gelegen tusschen f 20 en f 40, het kiesrecht ook verkregen wordt door het betalen in de personeele of inkomsten-belasting naar reden van een inkomen van f 1400.

Hij beschouwde dan ook het door het Bestuur ter goedkeuring aangeboden ontwerp als eene voorloopige regeling om al dadelijk te voorzien in de vermindering, die het kiezerspersoneel door de afschaffing van het patent zou ondergaan, in afwachting van de eigenlijke herziening van het Kiesreglement, die noodwendig volgen zal, zoodra de hiervoren bedoelde wijziging van het Regeeringsreglement zal zijn tot stand gekomen. Bij die herziening zal de gelegenheid zich aanbieden de quaestie van censusverlaging te behandelen en met meer kennis van zaken dan waarover thans te beschikken valt, te oordeelen over de al of niet wenschelijkheid van verlaging van den census. Niet onwaarschijnlijk achtte hij het dat alsdan blijken zal, dat, reeds door middel van den census betreffende de inkomstenbelasting alleen, een nog gunstiger resultaat verkregen zou worden dan een verlaging van den census, zelfs tot f 20, zou kunnen meebrengen.

Met de beschouwingen van het hiervoren bedoeld lid kon slechts een kleine minderheid zich geheel vereenigen.

Van de andere leden verklaarden enkelen met hem te kunnen meegaan, alleen voor zooveel betreft de quaestie van censusverlaging.

Zowel deze als de overige leden hadden bezwaar tegen opneming van het „schoolgeld” onder de directe belastingen, door de betaling waarvan kiesbevoegdheid wordt verkregen. Zij vonden het onbillijk het voorrecht van kiezer te zijn te geven alleen aan hen, die hunne kinderen op de gouvernementsscholen willen plaatsen. Zij wenschten niet mede te werken tot het geval dat ouders, die nog eens nader in overweging willen nemen op welke school de keuze zal vallen, uitgelokt door het vooruitzicht om kiezer te worden, een besluit nemen ten nadeele van particuliere scholen. Daardoor zou indirect een niet gewenschte concurrentie in 't leven geroepen worden.

Moet het betalen van „schoolgeld” beschouwd worden als een blijk van welgesteldheid, aanspraak gevende op kiesrecht — zoo werd verder aangevoerd — dan mag dit niet beperkt worden ten aanzien van hen, die betalen voor het onderwijs op de gouvernementsscholen, maar behoort dit uitgestrekt te worden tot allen zonder onderscheid, die schoolgeld betalen, op welke school ook.

Buitendien werd door den voorgestelden maatregel niet bereikt, hetgeen

blijkens de gedachtenwisseling tusschen Bestuur en Staten, hiervoren aangehaald, op den voorgrond stond, namelijk een oplossing te vinden, die tengevolge zou hebben dat de afschaffing van het patent niet zou teweegbrengen verlies van het kiesrecht voor hen, die tot dusver door den aanslag van patent kiesgerechtigd waren. Zijn toch de cijfers hiervoren medegedeeld juist, dan zouden slechts 16 van de 37 personen, die men hier op het oog heeft, door het schoolgeld het kiesrecht behouden.

Dit nu achtten de meesten leden een niet bevredigende oplossing.

Door enkelen hunner werd met klem aangedrongen op verlaging van den census tot f 20., waartegen huns inziens geen redelijk bezwaar kan bestaan. Zij, die in de directe belastingen, zooals *inkomstenbelasting*, *belasting op de huurwaarde*, *paardengeld* en *akker gelden* een bedrag van f 20.— betalen, mogen wel geacht worden genoegzaam belang bij den goeden gang van zaken in den Staat te hebben om van hen een goede keus van vertegenwoordigers te verwachten.

De overige leden wenschten hun oordeel omtrent censusverlaging afhankelijk te stellen van den loop van de verdere behandeling dezer verordening, en gaven in overweging om in plaats van „het schoolgeld” — hetwelk zij niet konden beschouwen als een bijdrage in de koloniale huishouding — te stellen „concessierecht”, „belasting op goud” en „huren of pachten.” Ten einde echter tot eene goede beoordeeling te kunnen komen, verzocht men — en hiermede konden alle leden zich vereenigen — een staat te mogen ontvangen aanwijzende de personen, die — naar de resultaten van het jaar 1898 — kiezer zouden zijn bij een census van f 20, gesteld dat allen tijdig het verschuldigde hadden betaald, met opgave van de bedragen, die door hen verschuldigd waren voor personeele (inkomsten) belasting, huurwaarde, patentrecht (te splitsen in patentrecht voor den verkoop van gedistilleerd en voor andere bedrijven), akker gelden, paardengeld, hondenbelasting, schoolgeld, geneeskundige belasting, goudbelasting, concessierecht (voor exploitatie van goud en van balata afzonderlijk) huren en pachtgeld.

Eén lid meende in overweging te moeten geven het in art. 6 van het kiesreglement voorgeschreven tijdstip betreffende de voorloopige vaststelling van de kiezerslijst te bepalen vóór den 10ⁿ Januari in plaats van vóór den 4ⁿ dier maand, en wel met het oog op de drukke bezigheden verbonden aan het tijdig samenstellen van de lijst op het einde van het jaar.

Bij art. 2 werd gevraagd of met „het verschuldigde tot en met het jaar aan de vaststelling van de lijst voorafgaande” niet bedoeld is — hetgeen de opvatting van allen was — *voorzoover niet verjaard*. Vermits dit uitdrukkelijk in het nog geldende 4e onderdeel van art. 2 van het Kiesreglement is bepaald, kwam het wenschelijk voor het ook hier op te nemen.

NIEUWS UIT DE WEST.

De heer J. R. Wigman, directeur van den cultuurtuin te Paramaribo heeft naar aanleiding van een desbetreffende opdracht een onderzoek ingesteld naar de oorzaak der ziekte, op vele cacaoplantages heerschende en bekend onder den naam van krulloten.

Het G. A. B. vermeldt het aanvankelijke resultaat van deze onderzoekingen, die om verschillende oorzaken nog niet geheel afgelopen zijn.

„Reeds spoedig na mijn bezoek in Beneden Saramacca — aldus leest men daar — meende ik bij een microscopisch onderzoek de directe oorzaak aan eene schimmel te moeten toeschrijven. Hoewel ik tot nu toe niet in staat was deze schimmel te determineeren, zoo komt het mij toch voor, dat zij tot de familie der Exoascarioeae behoort, temeer daar deze endophytische schimmels dezelfde symptomen vertoonen. Zonder in details te treden kan nog aangestipt worden, dat het mycelium parasitisch tusschen de parenchymcellen leeft en meerjarig is. Jonge aangetaste takken nemen zeer in dikte toe en hebben een zeer beperkten levensduur.

„Om de ziekte zooveel mogelijk tegen te gaan hadden de beheerders der onderscheidene plantages de schaduwboomen (*Erythrina* sp.) gedund om meer licht en wind in de cacaoplantsoenen door te laten en hadden tevens de zieke loten weggesneden. Deze bestrijdingsmiddelen hadden zonder twijfel betere resultaten afgeworpen, ware oordeelkundiger daarmede te werk gegaan.

„De ziekte werd eerst op de plantage Fredericisgift waargenomen, van waar zij zich naar de plantage Caledonia verspreidde. Ditzelfde feit herhaalde zich telkenmale na een periodiek wegblijven der ziekte. De heerschende winden in bedoeld district blijken zoowel uit de waarnemingen van den meteorologischen post te Groningen als wel uit die door de planters verricht, oost of noordoost te zijn en vermits nu Caledonia ten

westen van Fredericisgift gelegen is, zoo ligt het voor de hand aan te nemen, dat de sporen dezer schimmel door den wind worden medegevoerd en de plantages en grondjes op deze wijze worden geïnfecteerd.

„Is derhalve uitdunnen der *Erythrina*boomen gewenscht om de cacao minder schaduw te geven, omdat duisternis en vochtige atmosfeer uitermate gunstig werken voor de ontwikkeling van schimmels; voor de verspreiding daarentegen zouden winden zooveel mogelijk geweerd dienen te worden.

„Om de verspreiding der *Hemileia vastatrix*, eene schimmel, die de koffiebladziekte op Java veroorzaakt, zooveel mogelijk tegen te gaan, raadde dr. W. Burck, oud-adjunct-directeur van 's lands plantentuin te Buitenzorg, aan om tusschen de koffieplantsoenen op bepaalde afstanden *Bixa orellana* aan te planten. Aanplantingen van dergelijke of andere gewassen zouden ook tusschen cacao velden gemaakt kunnen worden, en indien daarvoor caoutchouc leverende planten gebruikt werden, dan zouden niet alleen besmettelijke ziekten daardoor meer tot eene locale streek beperkt worden, maar zoude de aanplant van deze gewassen bovendien winstgevend zijn.

„Het wegnemen en verbranden der krulloten met geleidelijke uitdunning der *Erythrina*boomen zoude echter, met den aanplant tusschen cacao velden van andere gewassen, niet voldoende zijn om een even groot product als voorheen te maken”.

De krullotenziekte is echter, meent de heer Wigman, niet de eenige oorzaak van mindere productie, want, evenals in andere tropische landen, pleegt men in Suriname eenen niet te miskennen roofofbouw. Wordt echter in andere equatoriale streken dit kwaad reeds veel tegengegaan, in deze kolonie wordt, behoudens enkele uitzonderingen, daarmede geregeld voortgegaan. Zoo zijn in Saramacca vele cacao velden te vinden, die 50 jaren en ouder zijn.

Dat de gronden thans nog niet uitgeput zijn en men zelfs van zeer oude boomen betrekkelijk goede

oogsten verkrijgt, kan niet anders dan de buitengewone vruchtbaarheid van den Surinaamschen alluvialen bodem, waarop de meeste plantages zich bevinden, aantoonen.

Het valt echter niet weg te cijferen, dat ook in Suriname de gevolgen van dezen roofofbouw zich moeten doen gevoelen.

Naar alle waarschijnlijkheid zijn boomen op oude gronden of oude plantsoenen in Saramacca vatbaarder voor ziekten en minder bestand zich na dergelijke aanvallen te herstellen. Eene bemesting zoude daarom noodzakelijk genoemd kunnen worden om van de boomen meer product te oogsten.

Er zijn echter nog meer factoren, waarop de planters hebben te letten, en wel voornamelijk op eene behoorlijke draineering der aangeplante terreinen.

Ten slotte meent de heer Wigman er op te moeten wijzen, dat indien het wegsnijden der zieke loten niet algemeen wordt toegepast, de plantages voortdurend gevaar loopen hunne cacao boomen weder na verloop van eenigen tijd aangetast te zien.

Resumeerende, geeft de onderzoeker de volgende bestrijdingsmiddelen aan:

1. Wegsnijden en verbranden der zieke loten.
2. De plekken, waar men de loten afsneet, voor zooverre dit uitvoerbaar is, besproeien met bouille bordelaise.
3. De dichte schaduw geleidelijk verminderen.
4. Zorgen voor een goede loozing en voornamelijk het zoute rivierwater uit de cultivatie weren.
5. Op bepaalde afstanden tusschen cacao velden andere gewassen aanplanten.
6. Oude terreinen bemesten.

* *

De heer Kleber, een tabaksplanter uit Deli, die met de laatste mail uit Holland in de kolonie is aangekomen, zal de verdere leiding der tabakscultuur, waarmede op Worsteling Jacobs een aanvang is gemaakt, op zich nemen. (O. W.)

* *

Uit Coronie schrijft men aan „De Surinamer”:
 „De requestanten J. Bakker c. s. die, zooals bekend, ernstige pogingen aanwenden om het district Coronie met Paramaribo en Nickerie over land verbonden te krijgen en zich te dien einde tot Z.E. den minister van koloniën wendden, ondervinden eene belangstelling in deze zaak die zelfs de stoutste verwachtingen heeft overtroffen. Gedeeltelijk kwamen reeds terug de te Paramaribo ter teekening gedeponeerde adressen van adhaesie, rijkelijk voorzien van handteekeningen van mannen aan wier opinie waarde mag worden gehecht; bovendien werden er tal van brieven ontvangen, waarvan de inhoud eveneens blijk gaf van veel belangstelling in de zaak. Zooals men hier vertelt, blijft Nickerie niet achter; daar, zoo zegt men, heeft zich eene commissie gevormd, die aan den minister zal verzoeken voorloopig Coronie met Nickerie over land te verbinden; met dit begin van uitvoering der Coronie-tramplannen zou men hier al veel gebaat zijn.”

* *

In de jaarvergadering van het Surin. Onderwijzers Genootschap, gehouden op den 30en September ll., werd verslag uitgebracht over het afgelopen genootschapsjaar.

Daaruit blijkt het volgende:

Op 1 November 1898 telde het genootschap 5 eereleden en 129 gewone leden, t. w. 31 dames en 98 heeren. Toegetroden in den loop van het jaar 4 dames en 11 heeren. Afgeschreven wegens overlijden 1 heer en wegens bedanking 1 dame en 6 heeren.

Het getal eereleden vermeerderde met een door de benoeming van den hoogst verdienstelijken oud-onderwijzer L. C. Batenburg.

Het genootschap bestaat thans uit 6 eereleden, 136 gewone leden, t. w. 34 dames en 102 heeren.

In de samenstelling van het bestuur kwam na-genoeg geene verandering. Het bestaat uit de heeren J. A. H. Reiziger, voorzitter; Th. E. Juda, bibliothecaris; J. G. D. Stolting, 1^e secretaris; G. Wiegand, 2^e secretaris; G. A. van Tooren, penningmeester.

* *

Afgekondigd in het G. A. B.: Besluit van 30 September 1899, ter uitvoering van art. 1 tweede lid der verordening van 2 Mei 1894 (G. B. 1895 n°. 30), betreffende het aangaan van eene geld-leening ten behoeve van het Immigratiefonds van de kolonie Suriname (uitgifte van de zesde serie).

* *

Naar de Surinamer verneemt, is de 1^e luitenant Herold benoemd tot postcommandant van Nickerie, ter vervanging van den 2^e luitenant Romondt, die na verstreken detacheringstijd naar Nederland terugkeert.

HANDEL EN NIJVERHEID.

Aangevoerd goud te Paramaribo (volgens opgave van De Surin.) resp. van 1 tot 30 Sept. en van 1 Jan. tot 30 Sept. 1899. Suriname 30,333 Gr., 315,672 1/2; Saramacca 10,550 1/2 Gr., 96,198 1/2; Marowijne 4,878 Gr., 42,107 1/2; Lawa 22,763 Gr., 218,489 1/2; totaal 68,524 1/2 Gr., 672,468.

Naar wordt medegedeeld is dezer dagen met den kwartsmolen op het placer der Guyana Goud-placer Mij. een proef genomen, welke ten volle beantwoordde.

Concessie verleend tot ontginning van delfstoffen, aan:

H. J. Lionarons echtg. van L. A. Mac Donald 245 H. A. Suriname t. O.; J. A. da Costa, 200 H. A., Suriname t. W.

Hernieuwd de concessie tot ontginning van delfstoffen, aan:

D. A. Reumont, 250 H. A., Suriname t. O.; J. Beatey, 824,5 H. A., Suriname t. W.

Vergunning verleend, aan:

J. G. von Hemert tot onderzoek naar balata p. m. 10000 H. A. Suriname. t. O.

FAMILIE-BERICHTEN.

GEHUWD:

Paramaribo.

Marius Adriaan Pieter Renardus en Johanna Helena van Thol; Frederik François Overloon en Dorothea Zwartsluis.

District Beneden-Para.

Alexander James Donger en Finisse Kloppenburg.

BEVALLEN:

Albertina Louisa Thijm, echtg. van Willem Ferdinand van de Leuv, z.; Maria de Galaria de Souza, echtg. van João Numis Pereira, d.

OVERLEDEN:

Selina Rudolphina Monsanto, 21 j.; Alexandrina Taxeira, 2 w.; Emile René Bueno de Mesquita, 14 j. en 10 m.; Julius Kogeldans, 25 j.; Joseph Ismaël Kerk, 1 j. en 3 m.; Willem Lodewijk Loffhagen, 13 j.; Johannes Nicolaas Christiaan Rijsenburg, 1 j. en 10 m.; Simon Mollis, weduwnaar van Helena Maria Duif, 70 j.; Floris Tilop, 70 j.; Januarij Zorg, 44 j.; Francis Haphind, 30 j.

ADVERTENTIËN.

Spaansche Edelwijn.

Heerlijkste en krachtigste wijn, die in Nederland en Ned. Oost-Indië gedronken wordt. Eenige contractant voor Oost-Indië: Volks-Apotheek Malang. Monsters en conditiën gratis naar West-Indië.

Eenig Importeur:

W. F. NOMAN,
SCHEVENINGEN.

Hofleverancier van H. M. de Koningin.

Van Houweninge & IJsselsteijn,

FLEURISTEN,

LANGE HOUTSTRAAT 27.

Fournisseurs de la Cour.

Chocolat et Dessert

A. WIJNMAN. Noodeinde 7.

Van Oudheusden & Van Gelder,

32 RAAMSTRAAT 32.

Alleen Vertegenwoordigers Zuid-Holland:

Gebrüder Perzina,

Pianofabriek opgericht 1871.

Courante Modellen.

f 525.—, f 750.—.

Kon. Nederlandsche Boek- en Kunsthandel.

VAN

M. M. COUVÉE.

Lange Poten 41. 's-Gravenhage

TELEPHOON No. 290.

Kantoor- en Schoolbehoefden.

Luxe-Artikelen, enz.

L. HOORENMAN.

'S-GRAVENHAGE

PRINSESTRAAT 29

FOTOGRAFIE-ARTIKELLEN.

Chemicaliën, Albuminpapieren, droge Platen, Camera's Objectieven, enz.

Zending naar Oost- en West-Indië.

Prijscouranten gratis en franco.

Volledig onderricht.